

**בג"צ 9817/08****בבית המשפט העליון****בשמותו כבית משפט גבוה לצדק**

1. נעים אלסייד
  2. מוסא אלסייד
  3. האני אלסייד
  4. ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי
  5. אגודת הארבעים
  6. המועצה האזורית לכפרים תבלתי מוכרים בנגב
  7. עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
- ע"י ב"כ עוה"ד מוראד אל סאנע ואח'  
מעדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
- טל': 08-6650740, פקס: 08-6650853

**תעודות**

נ ג ד

1. משרד החינוך
  2. מועצה אזורית אבו בסמה
- המשיבה 2 ע"י ב"כ עוה"ד חן אביטן / או ענת אוחיון  
טל': 08-6655655, פקס: 08-6655677
3. יחידה בכר, מנכ"ל חרשות להסדרת החתיישבות הבדואית בנגב
- המשיבים 1, 3 על ידי פרקליטות המדינה,  
משרד המשפטים, ירושלים

**חמשיבים****תגובה מקדמית מטעם המשיבים 1,3**

חמשיבים 1,3 (להלן - המשיבים) מתכבדים להגיש תגובה מקדמית מטעמם, כדלקמן:

1. עניינה הממוקד של העתירה הוא בבקשת העותרים להסדרת דרך הגישה למרכז השירותים החינוכיים אלסייד, שבנגב.
2. בפתח הדברים יזוין כי העתירה שלפנינו מתייגת דה פקטו, מאחר והמשיבים פועלים לפגרון העניין הממוקד המועלה במסגרתה, בהקדם האפשרי.

3. בישיבה שנערכה ביום 9.12.08 אצל מנהלת מחלקת הבג"צים ובחשתתפות גורמים מבין משרדי הממשלה רלוונטיים הובהר כי האחריות לביצוע הסדרת הדרך נשוא העתירה מוטלת על המשיבה 2, היא הרשות המקומית אשר בתחומה נמצאת הדרך הרלוונטית, וזאת בכפוף לקיומם של מקורות תקציביים. הוסכם כי הממשלה תסייע למשיבה 2.
4. כך סוכם, כי בשלב הראשון, משרד התחבורה יסייע למשיבה 2 בקידום והשלמת שלב תכנון הדרך נשוא העתירה, ובכלל זה, יעביר לה את התקציב הנדרש, בתוך חודשיים ימים.  
שלב התכנון הוא השלב הראשון הנדרש, ועניינו בהכנת תכנית מפורטת המתייחסת לפן ההנדסי והתחבורתי תוך אמידת התקציב הנדרש לביצועה של הדרך המבוקשת. לאחר השלמת עריכת התכנון המפורט על ידי המשיבה 2, הוא יעבר לבחינה ולאישור על ידי גורמי המקצוע הרלוונטיים מטעם משרד התחבורה.  
עם השלמת שלב התכנון וקבלת האישורים הנדרשים ממשרד התחבורה, תוכל המשיבה 2 להתחיל בשלב ביצוע הסדרת הדרך נשוא העתירה.
5. עוד הוסכם בישיבה, כי במהלך החודש הקרוב, הגבי יעל נחמיאס, ראש אגף תיאום ובקרה במשרד ראש הממשלה תכנס דיון דחוף לצורך מציאת פתרון תקציבי עבור שלב ביצוע ההסדרה בפועל של הדרך האמורה, בהתאם לתכנית שתאושר על ידי משרד התחבורה.  
לצורך מציאת פתרון תכנס הגבי נחמיאס דיון בהשתתפות מר יהודה בכר, ראש הרשות להסדרת והתיישבות חבדואית בנגב, וכלל הגורמים הרלוונטיים ממשרד האוצר, משרד התחבורה, משרד הבינוי והשיכון, משרד הנגב והגליל, משרד הפנים ומשרד החינוך.
6. מעבר לכך, ובאופן החורג מעניינה הממוקד של העתירה יצוין עוד, כי בישיבה מיום 9.12.08 הוסכם כי עד ליום 15.1.09 משרד התחבורה יזום ויערוך דיון משותף עם הגורמים הרלוונטיים אצל המשיבה 2, לצורך בחינת דרכי הגישה למרכזי השירותים החיוניים הכלולים בתיקון 40 ו-40/1 לתמ"מ 4/14 (להלן - מרכזי השירותים החיוניים), מיפוי הצרכים בנוגע לדרכי הגישה וקביעת סדר קדימויות להסדרתן.
- עד ליום 15.2.09 תכנס הגבי נחמיאס ישיבה נוספת עם כלל הגורמים הרלוונטיים, לצורך מציאת מענה תקציבי לפתרון המערכתי הכולל.
7. כעולה מכל האמור, המדינה פועלת להסדרת הדרך נשוא העתירה, כמו גם לצורך מציאת פתרון מערכתי, החורג מעניינה של העתירה דנו, עבור דרכי הגישה המובילות ליתר בתי הספר במרכזי השירותים החיוניים בפזורה חבדואית.
8. עמדת המשיבים הינה כי ככל שהם יעמדו בהתחייבותיהם באשר להסדרת דרך הגישה למרכזי השירותים החיוניים ולבתי הספר באלסייד, דינה של העתירה שלפנינו להידחות.

9. כידוע, המזורה הבדואית כוללת מאות מקבצים הפזורים בשטח המשתרע על פני כ- 700 קמ"ר, המאוכלסים על ידי למעלה מ- 60,000 תושבים, אשר חקימו את בתיהם באופן בלתי חוקי, ללא בקשת חיתרי בניה, תוך התעלמות מוחלטת מחוקי התכנון וחבניה ומבלי לשלם חיטלים, מסים ואגרות הקבועים על פי דין.

10. צורת התיישבות ספונטאנית ובלתי חוקית זו, העומדת בסתירה לחוראות חדין ולמערך התכניות התקפות, עוררה ועודה מעוררת קשיים רבים. בין היתר מתעוררים קשיים בתחום אספקת שירותים לתושבים, שכן לבד מחוראות חדין היא מתעלמת גם מעקרונות תכנון ראויים, משיקולי תקציב בהקמת ישובים ומשיקולים אחרים של ניצול מקרקעי חמדינה.

11. במשך שנים נערכו ניסיונות למציאת פתרונות נקודתיים לבעיות שצפו ועלו עד שהגיעה הממשלה למסקנה כי יש הכרח במציאת פיתרון אמיתי שיביא להסדרת ההתיישבות בנגב בטווח זמן נראה לעין.

במהלך השנים האחרונות פועלת המדינה לתכנון ולהקמה של 8 ישובי קבע נוספים עבור האוכלוסייה הבדואית בנגב. מקומם של ישובי הקבע העתידיים נקבע במסגרת תכניות מתאר מחוזיות, לאחר שקילת מכלול החיבטים הרלוונטיים, וביניהם צפיפות האוכלוסייה וחחלוקת השבטית, חיבטים תכנוניים, חיבטים סביבתיים, צרכי מערכת הביטחון וכיו"ב. מתוך הבנה שהליכי התכנון וחחקמה של הישובים עלולים להימשך מספר שנים, ומתוך הכרה בצורך ליתן מענה זמין לאוכלוסייה, בלוח זמנים קצר יותר, סברו המשיבים כי יש למצוא פתרון ביניים, שבמסגרתו ניתן יהיה לספק לתושבים שירותים חיוניים, עוד לפני הקמת הישובים בפועל. על רקע מחשבה זו, גובשו תיקון 40 ו- 40/1 לתכנית מתאר מחוזית דרום, תמ"מ 4/14 במסגרתם נקבעו 19 נקודות ספציפיות ברתבי הפזורה, שבחן ניתן יהיה לחקים, בהתקיים תנאים מסוימים, מרכזים יבילים למתן שירותים חיוניים, וזאת חרף העובדה כי בנקודות אלה אין תוכניות מפורטות המאפשרות – בהתאם למתווה החוקי הרגיל – בניה כדין.

כמפורט לעיל, בכוונת המשיבים לפעול לצורך הסדרת הדרכים המובילות לבתי הספר במרכזי השירותים החיוניים בתוך פרק זמן סביר.

12. מעבר לכך, ביחס 15.7.2007 החליטה ממשלת ישראל - החלטה מס' 1999 על הקמת ועדה ציבורית בראשותו של שופט בית המשפט העליון בדימוס, שתכלול נציגי גורמים רלבנטיים ותגיש לשר הבינוי וחשיכון חמלצות לשם גיבוש הצעת חוק בעניין הסדרת התיישבות חמגור הבדואי. שופט בית המשפט העליון בדימוס, כבי השופט (בדימ') גולדברג נאות לעמוד בראשות הוועדה (להלן - ועדת גולדברג).

TOTAL P.07

4

13. אך לפני ימים ספורים, ביום 11.12.08 הגישה ועדת גולדברג את דו"ח ההמלצות הסופי לשר הבינוי והשיכון, אשר בהתאם להחלטות הממשלה יעביר את הדו"ח לממשלת, לצורך קבלת החלטות בדבר המדיניות הכללית בעניין. אם כן, ממשלת ישראל צפויה להידרש בקרוב להמלצות ועדת גולדברג בכל חנוגה להתיישבות בפזורה הבדואית ולקבל החלטות, תוך ראייה מערכתית כוללת.

14. על רקע כל האמור, סבורים חמשינים כי ככל שהם יעמדו בהתחייבויותיהם באשר להסדרת דרך הגישה לבית הספר שבמרכז השירותים החינוכיים באלסמיד, דינת של העתירה שלפנינו, לפחות ככל שחיא נוגעת אליהם, להידחות.

חיום, כ' כסלו תשס"ט

17 דצמבר 2008

  
אביחיל אמיר  
עוזרת ראשית לפרקליט המדינה